

Bristande likvärdighet i undervisningen – konsekvenser och lösningar

per@kornhall.net

Folkskolan

- Utan läsning kom man inte till himlen.
- Upplysningens och demokratins krav på jämlikhet men också på förnuftiga samtal som bas för beslutsfattande.
- "Progressiva krafter" = liberaler och socialdemokrater.

Enhetsskolan

- Skolkommision som arbetade många år. Efter det många utredningar och försöksverksamheter. Beslut fattade i breda majoriteter men naturligtvis präglade av socialdemokratin och folkhemstanken.
- Ledde fram till en enhetlig grundskola och gymnasium som ersättare för det aprallellskolesystem som fanns med realskolor och gymnasier med flera skolformer.
- "En skola för alla" som en byggsten i skapandet av ett demokratiskt och liberalt samhälle.

1990-talsrallyt

Det neo-liberala paradigmet slår igenom i svensk offentlig förvaltning

- Kommun
- Målstyrning
- Individuellitet (stärkt)
- New Public Management
- Skolmarknad
- Parallellt med en pedagogisk syn där undervisning demoniseras, där lärarens undervisande roll och yrkeskunskap nedvärderas.

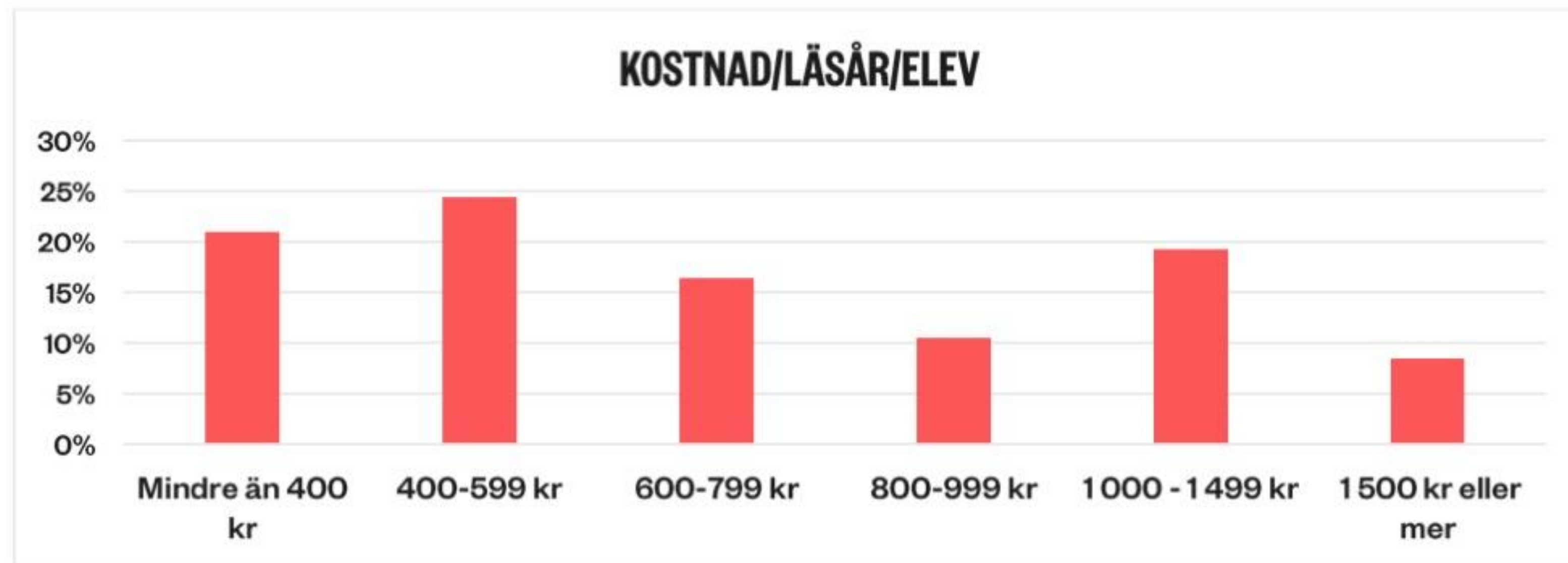

Det svenska skolsystemet har
"förlorat sin själ" Andreas
Schleicher. Chef för OECDs
Directorate of Education and Skills

- Mellan kommuner.
- Mellan huvudmän.
- Mellan skolor.
- Mellan klassrum.
- Mellan elever.

REKTORSUNDERSÖKNINGEN

Kostnader för läromedelsinköp

Figur 1. Kostnader för läromedel per elev/läsår³.

Tabell 2. Segregationsmönstret i Sundsvall

Skolor i Sundsvall		UB	UE	BIV	UIV	Segregationsindex
"Positivt" segregerade skolor	Sundsvall, samtliga huvudmän	14	41			
	Heliås lärcentrum	3	15	-11	-26	37
	Mimerskolan	3	16	-11	-25	36
	Sundsvalls Montessoriskolan	8	22	-6	-19	25
	Njurunda Friskola	5	27	-9	-14	25
	Engelska Skolan i Sundsvall	13	22	-1	-19	20
	Kunskapsakademin	5	30	-9	-11	20
Måttligt eller ej segregerade skolor	Vibackeskolan 7-9	10	38	-4	-3	7
	Bergsåkers skola	9	40	-5	-1	6
	Matfors skola	4	46	-10	5	5
	Prolympia, Sundsvall	6	49	-8	8	-0
	Stöde skola	14	58	0	17	-17
"Negativt" segregerade skolor	Höglundaskolan	29	46	15	5	-20
	Hagaskolan 2	26	51	12	10	-22
	Nivrenaskolan	19	58	5	17	-22
	Lidens skola	25	70	11	29	-40

Grupp I
16 av 30
kommuner

UB (utländsk bakgrund) = andel elever som är utrikesfödda eller vars bägge föräldrar är utrikesfödda
UE (utan eftergymnasial utbildning) = andel elever med bägge föräldrar utan eftergymnasial utbildning
BIV (bakgrundsindexvärde) och **UIV** (utbildningsindexvärde) är indexvärdena vi räknat fram för utländsk bakgrund respektive utbildningsnivå, i förhållande till kommunens medelvärde. Ett negativt värde innebär att skolan har fler elever vars föräldrar bägge är svenskfödda och/eller har eftergymnasial utbildning. Ett positivt värde anger motsatsen.

■ Friskola ■ Kommunal skola

- Mellan kommuner – nationell politik
- Mellan huvudmän – nationell och lokal politik
- Mellan skolor – lokal politik och rektorer/lärare
- Mellan klassrum – förstelärare?
- Mellan elever – alla lärare

Ska lärare vara engagerade?

- Vem ska annars vara det?
- Kårens etiska bas kräver det

Mellan skolor

Fyra observationer

- Undervisningsutveckling behöver vara i centrum.
- Rektorer behöver kunskap om undervisningsutveckling.
- Rektorer behöver kollegiala strukturer.
- Förvaltningar behöver ligga närmare rektorerna än vad de ofta gör.
- Skolor behöver nätverk för att kunna se sin egen kultur

Förstelärare

- Kan ansvara för skolövergripande undervisningsanalyser och för bedömningsnätverket cetera.
- Förstelärare är representanter för sin profession.
- Primus inter pares.

De stora skillnaderna

- Har alltid varit mellan klassrum
- Det var upprinnelsen till Lesson study-traditionen i Japan.

Varje skolas utveckling

- Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker.
- Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan ska utvecklas kvalitativt.
- Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.
- Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.

Sammanfattning av skollagens skrivningar om systematiskt kvalitetsarbete.

Varje **lektions** utveckling

- **Undervisningen** måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. **Lärarna** har ett givet ansvar för att så sker.
- Den dagliga **undervisningen** och lärarnas professionella ansvar **för utvecklingen av den** är förutsättningar för att skolan ska utvecklas kvalitativt.
- Detta kräver att **undervisningen** ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.
- Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel **med och mellan lärarna under rektors ledning**.

- **målinriktad ledning**
- **kollektiv organisering av ledningen**
- **målinriktad ledning på förvaltningsnivå**
- **samarbete med fokus på undervisning**
- **höga förväntningar på eleverna**
- **kartläggning och uppföljning av elevernas kunskaper**
- **anpassning av undervisningen**
- **lärarledarskap i klassrummet (sid. 70)**

Beprövad erfarenhet är en
erfarenhet som är
dokumenterad, delad och
prövad i ett kollegialt
samarbete.

Skolverket

”En tolkning som utifrån detta synsätt gjordes från såväl statligt, kommunalt som fackligt håll och som fått stor spridning innebär att **kunskap inte går att förmedla eller överföra från en individ till en annan, från den som undervisar till den som lär.**”

”Lärarens undervisande roll tonades på så sätt ner till att stödja och handleda medan ansvaret för elevens kunskapsutveckling i betydligt större utsträckning lades på eleven själv”

(Skolverket. 2003. Rapport 221, Lusten att lära - med fokus på matematik).

Mellan elever

Det goda klassrummet

- **En uppräckt hand inte betyder: Jag kan det rätta svaret**
- **Utan lika gärna: Nu fattar jag ingenting**

Vad händer nu?

Staten får inte abdikera

- Oecd 2015 Improving Schools in Sweden.
- Kommunaliseringsutredningen, SOU 2014:5
- Skolkommissionen, SOU 2017:35
- Jämlikhetskommissionen, SOU 2020:46
- Likvärdighetsutredningen, SOU 2020:28
- Gymnasieutredningen, SOU 2020:33
- Skolmyndighetsutredningen, SOU 2017:04
- (Skolbibliotek och läromedel, SOU 2021:3)

10 000 kronorsfrågan

I have a dream
A song to sing
To help us cope with anything
If you see the wonder of a
teacher's role
You can take the future
what'er the learning curve
We believe in teachers
Something good in everything
we see
We believe in teachers
And we'll bring humanity with
us
We'll cross the stream – we
have a dream

I have a dream
A hope to see
To help us through reality
And our destination makes it
worth the while
Children of our future
Youth that rise to serve
We believe in teachers
Something good in everything
we see
We believe in teachers
And we'll bring humanity with
us
We'll cross the stream – we
have a dream

